

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

19. szám.

Pest, április 6. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Pest, ápril 6.

Europa regenerálja magát. A régi institutiok, mellyek eddig hatalmas pártoktól körülvéve, dönthetlennék látszának, ma megadják magukat.

A védők, kik a censura éje alatt ezen institutiok körül ört állának, ma mind szét futottak. A szabadság nappala alatt senki sem meri magát a szolgaság bérlettjeként ismertetni meg.

Ma már minden ember világosan láthat, minden ügybe szabadon bele tekinthet. És csak ennyi kellett, hogy a régi politica el legyen ítélve. De ha valaki olly kevésbé türelmetlen is mint mi, mégis lehetlen elfojtani magában egy lázangó érzést, valahányszor visszagondol azon egyénekre, kik ama lélekölő politica fentartásában, nyomorú eszközökké engedik magukat lealacsonyítani.

Nézzünk csak vissza néhány hónappal.

És először is közöttünk széttekintve, keressük fel szeminkkel azon kopott ügyet az egykor annyi hévvel és izgatottsággal vitatott adminisztratori kérdést.

Ki az, kinek nem fáj lelke, midőn arra gondol, hogy Magyarországon, hol annyi erő és akarat van, a leglelkesebb hazafiaknak illy kisszerűségekkel kellett vesződni.

Minő alakban tűnnek fel most azon szánandó egyének, kik némelly megyékben a legnyomorultabb kérdések miatt kitétték magukat az ország közmegegyezésének.

Egy administrator évekre feldulta a megye nyugalalmát, csak hogy egyszer egy botorul kimondott elvet, miszerint a megyei tiszti ügyész az elnök parancsára, a széksértési keresetet azonnal feltegye, tovább fentarthasson. Egy másik ujra a többségszerzésben, olly módokhoz folyamodott, mellyek őt a közvélemény előtt országszerte gyűlöletes emberré tették.

Mi nem nevezünk meg senkit, de azért mindenki ismeni, fogja azon egyéneket, kikre itt czélzás történik.

Soha ügy még olly gyalázatosan nem bukott meg, mint ezen ugynevezett adminisztratori rendszer.

Az egyének, kik elég szegénylelkűek voltak, magukat e nyomorúságokért kitenni, ma már a közszánalom tárgyai.

És ez, bár mi másnál sokkal keményebb büntetés. Részünkről inkább elvállalnánk, hogy üldöztessünk, hogy számkivetessünk, mint hogy rajtunk szánakozzanak.

Minő arcz kell most ahhoz, hogy egy némelly emberek kik a Metternich politika végfonalaink lekötésében bérszolgaságra adák magukat, hogy most azok csak az utcán is merjék magukat mutatni.

És ha még ezen emberek tetteikben nagyobb szerűek leendtek volna. Ha bátran kiállnak, s azt mondják: Nem kell vármegyegyülés. Nem kell restauratio. Legyen az országgyűlés egy kérelmező testület, és ezen elvek mellett harczolva, most a legyőzetés után csendesen visszavonulhatnának, s a tért oda engednék, a felülkerekedett pártoknak.

De így kopáran és meztelenül most úgy állani az ország színe előtt, mint rendszeres akadályozói azon lépéseknek, mellyek a nemzetet az alkotmányos kifejlődéshez vezették volna . . . ez elviselhetlen helyzet, valóságos szégyen szék.

Mit szólnánk, polgártársak mostanában, ha valaki felállana közölünk, s azt mondaná: Nem kell felelős ministerium. Nem kell népképivseletre fektetett alkotmány. Legyen tovább is tekintetes Karok és Rendek vármegyéje, hol a tudatlan kortesek nevében az administrator basai hatalommal éljen. Legyen ő politicali chef, s egyszersmind a törvényszék elnöke, legyen nekünk tovább is kormányi kijelöléstől függő tisztviselőiségünk. Legyen továbbra is az egész administratio dilettantia és kontárkodás. Mit mondanánk erre. Ki merne ma illy szerepet magára vállalni?

És ezen szerep ez előtt néhány nappal még az administratorok kezében volt.

Mit szólnánk azon emberre, ki azt mondaná: Az ország boldogsága abban alapszik, hogy minden három évben gyűljünk egyszer össze, és egy esztendő alatt tizenhárom igen kisszerű törvényczikket alkossunk, megajánljuk a hadi adót, s nagy rojtosan felöltözve, a jobb jövő reményére éljen kurjongatások között az ülést befejezzük.

Illyen szerep volt az, mellyet Magyarország leggazdagabb legelőbbkelő fiai a fő RR. mind eddig vittek.

Mit mondanánk ahhoz, ha valaki állitaná, hogy az igen üdvös és kívánatos, a rögtönzések kikerülésére nézve pedig igen czélszerű, hogy a mit az egész ország mond, hosszas izenetek és vitatkozások után, a midőn végre a nemzet kívánata a trón elébe jön a külföldi ministerek azt hideg gonoszsággal fölnevezzék.

Illyen politikának védői voltak azon emberek, kik magukat conservativeknek elnevezték.

E politika azonban europaszerte megbukott. Most azon van a világ, hogy ezen iskolának hátrahagyott maradványait is kiküszöbölje.

A világ nagyszerű látványoknak néz elébe. Egy nagy része azoknak, kik eddig a hatalmat kezökben tartották, nem

értették azon politicát, mellyet eddig követtek, és még kevésbé értik azt, mit tenniök ezután kell.

Az európai királyok nagy része, kik eddig egy egy 1815-ki iskolából került minister befolyása alatt kormányoztak, most miután ezen ministereket a nép elkergette, új helyzetekben nem tudják magukat feltalálni.

Liberalisoknak kell lenniök, s ezen új elvet ők a kalandorkodásban keresik.

Lássuk például ezt a porosz királyt, ezen boldogtalan embert, ki most egy új Don Quixotte szerepét akarja elvállalni. —

Egy egész napig ágyuztatja népét, s reggel phariseus arcczal, mintha mit sem tudna a történetekről, kijő, kegyes és igénytelen fejedelmként kéri a népet, ne lármázzon, mert neje, a királyné beteg.

Ha illyet egy magános ember merne tenni, minő nevet adnának az illy teteknek?

A berlini nép azonban teljesen győzött, a republicanus párt azon a ponton volt, hogy fellépjen, a midőn a jó király, ki szegény beteg felesége mellett virasztgatott, unalmában azon eszmére jő, hogy miután ő, mint porosz király meg van bukva, jó volna a német császárságot valahogy kézre keríteni.

A kilátás felséges, a siker bizonyosnak látszik. Nincs egy német ember, ki ez egyesülést szívéből nem kívánná.

E mellé lényegesen szükséges volna hogy a mívelt Európa figyelme, bármí áron is egy időre a berlini mézszárlásokról elfordíttassék.

A király kitüzte a fekete, vörös, aranszíneket. A republicanus párt e merészségre vissza hőkent, egy pillanatig gondolkozott magában. Kétkedett, most kellene e ezen embert elűzni, vagy pedig politicusabb tett leendő őt eszközül használni a német egység kivívására, később aztán az egység kivívása után, midőn még az elűzött királyok meg sem érkeznek Angliába, akkor ragadni meg ezen embert, iszonyatosan fölébe kiáltani a berlini gyilkosságokat, őt példásan megbüntetni, s elkergetni, olly sebességgel, hogy az elűzött hercegeket és királyokat még akár az utban érhesse.

Soha párt még a sükert, biztosabban nem remélhette, mint most a német republicanusok.

Ha egyszer Németország erős, egy és független, ama felséges trónon egy olly népgyilkos, mint az a porosz Fridrik Vilmos, nem maradhat meg.

A német nemzet sértékenysége és gyöngédsége el nem tűrhethné, hogy Nagy Károly koronáját polgári vérral bemocskolt kezek illessék.

Ha Németország többsége monarchiát akarna, a fejedelmi családot nem éjszakon, hanem inkább keleten keresné.

E pillanatban a régi német zászló két palota ablakaiból lobog. — Ugy hiszük ezek közül egyik sem teszi ki magát azon nevetségnek, hogy azon zászlók ott helyben maradjanak. Elő fog mind a kettő nyomulni, s majd találkoznak is valahol Németország szívében.

A porosz király részéről a határozott lépés már megvan. Posen szabadoni bocsáttatása, az egykedvűség a lengyel

respublica kikiáltatása hírére a porosz részről semmi kétséget nem hagy, ott az ügyet a legkomolyabban akarják megkezdeni. Ezen esetben Austriára nézve az ügy életkérdéssé válik. Itt más menekvés nincsen, mint győzni vagy meghalni.

E mellé soha ki nem kell a játékból felednünk a francziákat. Azon napon, midőn Németországnak territorialis viszonyai összeomlanak, ott fog a fiatal respublica állani, s követelni fogja a rajnai határokat.

Be fog folyni a kormányzási forma meghatározására. Ha pedig bábor lesz, a propaganda fegyverével, otthon megalapított s egyedül üdvözítő elveit szét fogja hinteni, a világon a merre csak zászlóit körül hordozza.

Pozsonyból írják:

A ministerium tagjai között a megyei szerkezetre vonatkozó törvényjavaslatra nézve a meghasonlás nyilvános. A minister elnök kinyilatkoztatta, hogy ezen kérdésnek mi módjára eldőlt, a ministerium némely tagjainak kilépésére vagy benmaradására elhatározó lesz. —

A ministerium nincs a dolog menetének kerék vágásában. A törvényjavaslatot nem a ministerium terjesztette elő, következöleg azért a felelősség rá nem háromlik, ha pedig ő terjesztette elő, akkor igen elkésett dolog azt nyilatkoztatni, hogy ezen tárgy mikénti eldöntésétől a cabinet néhány tagjának további hivatalos állása feltételeztetik. A dissidens ministereknek azon perczen, mellyben a cabinetben a többség, törvény javaslatot előterjeszteni elhatározta, kötelességök lett volna kilépni, s átmenni az oppositiohoz.

Azon esetben pedig, ha a törvényjavaslat csak úgy, az eddigi szokás szerint tétellett javaslatba, mindazáltal a ministerium ennek hova leendő eldölését cabinet kérdésnek teszi: akkor a minister elnök a kérdést — nem jól tette fel. —

Ha a cabinetben egy illy kérdésre nézve lényeges differentia van, akkor, nem arról van többé szó, ha valjon némely tagok megmaradhatnak e tovább is ministeriumban, vagy nem, hanem inkább, hogy két részre oszolván a cabinet, határozzon a képviselők háza, mellyiket akarja a két különböző nézet közöl elfogadni.

Az érintettük törvényczikk következő:

Törvényjavaslat a megyei gyűléseknek népképviseleti alpra állításáról.

A megyei szerkezetnek Magyarhon s kapcsolt részei alkotmányossága védbástyáinak a közszabadsággal öszhangzásba hozatala végett, a jövő törvényhozás bővebb intézkedéseig ideiglenes rendeltetik:

1. §. A megyei gyűlések népképviseleti alpra állítanak, s azokban e törvény végrehajtásával a megyei tisztviselő karon kívül tanácskozási és szavazási joggal csak képviselők birandanak.

2. §. Megyei képviselők három évről három évre, az illető megye törvényhatóságához tartozó összes lakosság, törvényesen bevett vallási és születési különbség nélkül, választandja. —

3. §. Ennél fogva képviselő választási joggal az országnak s kapcsolt részeknek mindazon benszületett vagy honosított, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom alatt nem levő férfi lakosai választandják, kik legalább 24 éves korúak, az illető megyékben laknak, vagy birtokosok, a választók névjegyzékébe magukat annak idejében bejegyeztették, és a választásban személyesen részt vesznek.

4. §. A képviselők száma a legkisebb megyében is 50-nél kisebb, valamint a legnagyobbban is 400-nál nagyobb nem lehet. —

5. §. A népesség számához képest tehát képviselő-választás végett a megyéknek a mennyire lehet községenként választó kerületekre akint kell fölosztani, hogy minden 800 lakosra egy képviselő vétetvén középalapul, ezen arány aként emeltessék, vagy szállíttassék, a mint kell, hogy a képviselők föntebbi legkisebb száma mindenestre kikerüljön, legnagyobb száma pedig túl ne haladtassék.

6. §. A köztanácskozási nyelv Magyarországon a magyar; a kapcsolt részekben pedig saját szabályuk következtében is a horvát lennd. Képviselőnek tehát, kivéven a megyék tisztviselőit azon időre, míg hivatalban vannak, mindenki választathatik, a ki az illető megyében választó joggal bír, ha a köztanácskozásbani részvételre megkívántatott ezen kelléknek meg tud felelni.

7. §. Ezen törvénynek a megyék meghallgatása mellett ugyancsak a megyék által mielőbbi foganatba vétele a ministeriumnak meghagyatik, melly szem előtt tartva a (1) törvényczikkely által követválasztási tekintetben megállapított eljárás elveit, a jelen törvény végrehajtásának részleteit ideiglenesen szabályozandja, s egyszersmind a legközelebbi országgyűlésnek a megbeszerezet minden ágai bani rendezéséről törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Pozsonyból írják :

A képviselők háza az erdélyi unio tárgyában az alább következő törvényczikket fogadta el.

Valóban régen nem remekelt illy fenségesen a táblabíró politica, mint e javaslattal. Soha félszegebb, értetlenebb s furfangosabb javaslatot ennél, még nem láttunk.

A törvényjavaslat az erdélyi királyi hivatalosokat a kormányzók tanácsosain, s a királyi tábla tagjain kívül, minden en masse, magyar paireknek beveszi. Legalább volna oda téve: hogy azok t. i. kik jelenleg már királyi hivatalosok. A javaslat készítő valószínűleg úgy gondolkozott: hogy miután Magyarországon is a királyi jogok közé tartozik a mágnásság adományozása, mért lennénk mi akadémikusok az erdélyi regalistaik ellenében!

E törvény azt látszik feltételezni, hogy magyar hercegeket, grófokat s bárókat olly könnyű teremteni, mint egy erdélyi háromszilvafás nagyságos urnak egy fél ív levelet a postán megküldeni.

Az angol ministerek, ha a felső házzal nem boldogulnak, inkább lemondanak, mint a király azon praerogatívájához folyamodjanak, hogy vagy huszonöt darab új párt nevezzenek ki. —

Ezt a mi kormányunk sem könnyen tehetné, de ellenben Erdélyben a legbővebben, úgy hogy: abból a jóféle 1847. fajból, mikor észre sem vennék, kaphatnánk annyit, mennyi csak kell. —

Egy újabb szakasz szerint Erdély küldhet, ha akar 66 követet, honnan küldjék, azt intézzék el otthon. Bizonyosan a vármegyére fogják bízni.

Az 5. §. azt teszi törvényes kötelességül, a mit minden hazáját szerető miniszternek úgy is első kötelessége. — Ez ollyan pont, mintha azt mondanék, igyekezzék a ministerium az ország javára minden jót elkövetni. —

A hatodik szakaszt úgy magyarázhatja mindenki, a hogy neki tetszik.

Az utolsó szakasz parodiázza a külföld alkotmányainak többnyire megszokott befejezését.

A főrendek elvetették az egész javaslatot — Lán még is jó, ha öreg van a háznál.

Törvényjavaslat Magyarország és Erdély törvényhozási egyesüléséről.

A két magyar haza egygyé alakulásának eszközlésére nézve a törvényhozó test egyesítése levén a legelső teendő: addig is, míg a két testvér Magyarhon teljes egyesülése megtörténhetnék, Erdélynek Magyarország legközelebbi országgyűléseni részvéte iránt határozatlik:

1. §. Az erdélyi királyi hivatalosok a főrendi táblán szavazattal birandnak, kivéven a kir. kormányzók s királyi tábla tagjait, és a katonákat.

2. §. Erdély, a visszakapcsolt részeket oda nem értve, a legközelebbi egyesült országgyűlésre 66 követet küldhet.

3. §. Ezen követeknek az erdélyi hatóságok közti fölosztása, s ez országgyűlés t. törvényczikkének rendelete szerinti megválasztása iránt az erdélyi országgyűlés fog intézkedni.

4. §. Jelen t. cz. főnebbi §§-ai csak azon esetben lépnek életbe, ha azokat Erdélyország is elfogadja.

5. §. A felelős ministeriumnak kötelességévé tétetik, hogy minden kitelhető törvényes eszközöket fölhasználva, s magát egy az e végett a mult erdélyi országgyűlésen kinevezett bizottmánnyal, mint szintén az Erdélyben közelebbi országgyűléssel érintkezésbe téve: az egyesülés teljes végrehajtására szükséges lépéseket megtegye, s e tárgyban kimerítő törvényjavaslatokat terjesszen a legközelebbi országgyűlés elébe; vezérelvül mondatván ki e tekintetben, mi szerint:

6. §. Magyarhon Erdély mindazon külön törvényeit és szabadságait, mellyek a mellett, hogy a szorosabb egyesülést

nem akadályozzák, a nemzeti szabadságnak és jog egyenlőségnek kedvezők, sértetlenül tőntartani s elfogadni kész.

7. §. A testvér két Magyarhon egyesítésére a sarkalapatnak e törvény szerinti lételét Magyarországnak testvéri kezeibe fekteti.

Nyilatkozat.

Az egyenlőség első századának tagjai marcius 20kától mint megalakulási naptól fogva ismertető jelül vörös szalagot hordanak. — A polgárok ezt lázongási jelül tekinték. — Ennek következtében ápril 4-jén a vörös szalagot viselők néhány a rendet és békét tulbuzgóan szeretők által épen nem rendes és békés modorban támadtatának meg. —

A „Pesther Zeitung“ s ennek nyomán egy pár Hirlap ez erőszakos megtámadási esetet, s következményeit egészen elferdítve tudatja a t. közönséggel. —

Ezekre tehát s a városban elterjedt álhírekre alolirt ki nyilatkoztatja; miszerint a hadi tanács e tény s ez eljárás helytelenségét s törvényszerűtlenségét elismeré; Rottenbiller L. pedig valamint a sértők nevében ugy maga részéről is a megbántottaktól bocsánatot s feledést kérvén, az ügy kiegyenlített. —

Végre a hadi tanács részéről határozattá lön, hogy minden a megtámadásban okozott kár a megtámadók által minél előbb megtérítessék. —

Kelt Pesten ápril 5-én. 1848. — Az egyenlőség első százada határozatából. Sebő Antal.

Vasvári Pál arczképe kapható, Pesten Emich és Magyar könyvtárosoknál. Ára 40 kr. p.p.. A bejött összeg fordítatik a 15-ki martiusi emlékre.

Bécsi hírek.

A napokban elterjedt hír, hogy Radezky ismét elfogalta volna Milanót, nem volt egyéb mint börze játék. — Az ilyen híreket csak tudatlan, s a körülményeket nem ismerő ember hihet el.

Kolowrat minister elnök elbocsáttatott, helyébe ideiglenesen Fiquelmont gróf tétetett. Eduardo Kunigunde.

Kübeck helyébe Krausz báró tétetett, a hadügy ministerium pedig Zanini generalra bizatott.

Kunigunde, Euduardo.

Tipula tanár ellenünkben egy nyilatkozatot küldött be. Mi daczára azon hangnak, melly abban uralkodik, a kérdéses iratot ki szedettük.

Azonban később észrevevén, hogy a levél végén a kiadatás követelő alakban van kikötve, e szándékunktól magunk iránti kötelességből vissza lépünk.

Bizonyos hallgatók nélküli tanár, ki a napokban a ministeriumhoz auctoritasért recurrált, miután ott kedvező választ nem kapott, hír szerint ügyét a vármegyéhez appellálta.

Munkások ujsága.

Előfizethetni rá minden postahivatalban; Budapesten Magyar Mihály és Emich Gusztáv könyvtárosoknál. Ára a hátralevő 3 évnegyedre 3 ezüst forint, helyben 2 forint. Megjelenik mindenik vasárnap egy tömött iv. Szerkeszti és kiadja Tánicsics (Stancsics) Mihál.

Megjelenik e lap

minden nap este.

Előfizetés April hóra a két fővárosban házhozhordással boríték nélkül 1 ft. pp. Kapható e lap Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunasor Piaristák épülete.)

EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.

A kik e lapot eladás végett széthordani akarják az iránt a kiadóval egyezkedhetnek.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Kiadó tulajdonos Lukács László. — Nyomatik Beimelnél.